

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: « Облік, контроль та аналіз фінансових результатів на підприємстві
КП «Теплопостачання міста Одеси»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій
Прошкіна Юлія Андріївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
Гайдаєнко О. М.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах сучасної світової економіки прибуток і норма прибутку є головним орієнтиром, і водночас показником стану виробництва, критерієм його ефективності.

Враховуючи, що в сучасних умовах прибуток - основна мета діяльності, а в ринкових - база зростання вартості підприємства, завдання, які стоять перед системою контролювання фінансових результатів, трансформуються. В умовах сучасної економіки перед суб'єктами контролювання та управління стоїть завдання не просто перевірити правильність визначення фінансового результату та підтвердити достовірність показників фінансової звітності, але й здійснити комплексний аналіз щодо його впливу на приріст вартості підприємства та визначити резерви зростання прибутковості діяльності, що обумовлює актуальність обраної теми.

Так як ці питання є досить актуальними для своєчасних підприємств, їм присвячено досить велику кількість наукових робіт. До них відносяться статті таких українських та зарубіжних вчених як В. Петті, С. Сісмонді, Д.Рікардо, Р.Ф. Бруханський, Ф. Ф. Бутинець, Є. Мних, В.В.Сопко, О.В. Артюх, К.В.Проценко та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження роботи є узагальнення теоретичних, методичних і практичних підходів щодо системи удосконалення обліку, контролю та аналізу фінансових результатів на підприємстві. Під час дослідження кваліфікаційної роботи були поставлені та вирішені наступні завдання:

- визначити економічну сутність та поняття категорії прибутку;
- дослідити порядок формування фінансових результатів підприємства;
- вивчити проблемні питання щодо обліку, контролю та аналізу фінансових результатів;
- виділити особливості обліку витрат, доходів та фінансових результатів на підприємстві;
- оцінити систему внутрішнього контролю фінансових результатів на підприємстві;
- проаналізувати фінансові результати підприємства;
- визначити шляхи підвищення фінансових результатів.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу фінансових результатів КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні аспекти системи обліку, контролю та аналізу фінансових результатів на підприємстві.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань при дослідженні основних засобів як окремої економічної категорії та об'єкту обліку у роботі використовувалися: діалектичний метод пізнання; системний підхід; логічний – при розробці структури дослідження кваліфікаційної роботи.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали

законодавчі та нормативні документи України, міжнародні стандарти фінансової звітності та міжнародні стандарти аудиту. Праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань обліку, аудиту та аналізу основних засобів, монографії, збірники наукових праць, статті у фахових наукових виданнях стали теоретичною основою, офіційні статистичні дані, та звітність компанії КП «Теплопостачання» стали практичною базою дослідження.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати наукового дослідження обговорювалися на IV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством». (Полтава, 2021 р.). Оpubліковано статтю: «Аналіз фінансових показників діяльності КП «Теплопостачання міста Одеси» у Збірнику науково-практичних статей ОНЕУ, Факультет менеджменту, обліку та інформаційних технологій (кафедра економічного аналізу). 2021.С.49-54.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменувань) та 18-і додатків. Загальний обсяг роботи становить 174 сторінок. Основний зміст викладено на 86 сторінках. Робота містить 15 таблиці, 13 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти обліку, контролю та аналізу основних засобів» досліджено економічну сутність основних засобів. Наведено класифікацію, методи оцінки та амортизації основних засобів. Розглянуто особливості обліку основних засобів згідно Національних та Міжнародних стандартів фінансової звітності

У другому розділі «Діюча практика обліку основних засобів на підприємстві» вивчено діючу практику синтетичного та аналітичного обліку основних засобів, наведено характеристику КП «Теплопостачання» та проаналізовано його фінансовий стан, винесені основні проблеми обліку та запропоновані напрямки їх вирішення.

У третьому розділі «Контроль та аналіз ефективності використання основних засобів» проаналізовано динаміку, структури, руху основних засобів та ефективність їх використання. Розглянуто мету та основні напрями проведення внутрішнього контролю. Виявлені проблеми та надані рекомендації щодо поліпшення роботи підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Проведені дослідження показали, що, для одних вчених прибуток це трудовий дохід, винагорода за підприємницьку діяльність, для інших – додаткова вартість новоствореного продукту. Мова може йти про доходи, які отримані підприємством, а також про користь, яку одержить споживач, або про зиск (вигоду), принесений підприємству, споживачеві, суспільству від здійснення того

або іншого заходу. Інша група науковців намагається об'єднати декілька визначень прибутку, розглядаючи його в економічному та бухгалтерському аспектах.

2. Проведені дослідження показали, що внутрішній контроль не у повній мірі забезпечує прямий, а особливо зворотній зв'язок між контрольованою і підконтрольною системами. Недостатньо також залучаються до процесу внутрішнього контролю працівники підприємства, що значно нівелює таку його форму як самоконтроль. Особливо це стосується тих підприємств, де система внутрішнього контролю оцінюється як малоефективна.

3. Актуальним залишається питання розробки методики внутрішнього контролю в умовах сучасних інформаційних технологій з врахуванням специфіки його проведення на підприємствах різних видів діяльності. Доцільно також чітко розмежувати об'єкти контролю між різними його суб'єктами з метою уникнення дублювання функцій при його проведенні.

4. Облікова політика КП «Теплопостачання міста Одеси» на 2020 рік розроблена на концептуальній основі МСФЗ з урахуванням МСБО з метою організації бухгалтерського обліку таким чином, щоб на дату складання фінансової звітності ця звітність в усіх суттєвих аспектах відповідала вимогам МСФЗ (IAS/IFRS).

Система і методика калькулювання собівартості виробництва, транспортування, постачання теплової енергії здійснюється відповідно до П(с)БО 16 «Витрати» затвердженого наказом МФУ від 31.12.1999 № 318 зі змінами та доповненнями. Витрати підприємства визнаються та нараховуються згідно П(С)БО №16 «Витрати».

З метою удосконалення системи обліку витрат на підприємстві рекомендується: вести аналітичний облік витрат на виробництво у розрізі видів реалізованої продукції; проводити розподіл загальновиробничих витрат пропорційно відпрацьованого часу устаткування та механізмів; вести окремий облік допоміжних виробництв – для відокремлення собівартості основного виробництва.

5. З метою удосконалення ведення внутрішнього контролю на КП «Теплопостачання міста Одеси», рекомендуються розробити посадові інструкції та методику проведення контролю процесу управління формуванням фінансових результатів діяльності підприємства, зокрема шляхом застосування аналітичних досліджень фінансових результатів та розподілу чинників, які впливають на отриманий прибуток (збиток), здійснювати прогнозування показників діяльності підприємства.

6. Аналіз фінансових результатів дозволив зробити наступні висновки. Чистий збиток КП «ТМО» збільшився на 43064 тис.грн, або на 36,79 %. Це сталося в результаті збільшення збитку від операційної діяльності на 61635 тис.грн, або на 40,8%, що в свою чергу відбулося за рахунок випереджаючого зростання інших операційних витрат у порівнянні зі збільшенням інших операційних доходів.

Інші операційні доходи зросли на 25378 тис.грн, або на 4,24%, в той час як інші операційні витрати збільшилися на 185810 тис.грн, тобто майже втричі у

порівнянні з попереднім роком. Це частково було компенсовано за рахунок зменшення збитку від основної операційної діяльності на 98797 тис.грн., або на 14,91%.

Позитивний вплив на чистий фінансовий результат справило також збільшення прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності – на 18571 тис.грн, або на 54,6%, що сталося в результаті збільшення інших доходів.

Фактична сума доходів збільшилася на 80200 тис.грн, або на 4,54% , в основному, за рахунок збільшення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 36251 тис.грн., або на 3,19%. Дохід від реалізації продукції має найбільшу питому вагу, а саме 64,25% у минулому році та 63,42% у звітному році.

Крім того збільшилися інші операційні доходи на 25378 тис.грн, або 4,24%, а їхня частка у загальній сумі доходів складає приблизно третину. Від 2 до 3 % відсотків у загальній сумі доходів - це інші доходи, сума яких збільшилася на 18571 тис.грн., або на 54.6%.

Хоча спостерігається тенденція до деякого зменшення собівартості в структурі чистого доходу, негативним моментом є зростання частки адміністративних витрат. Так, у попередньому році відсоток їх у загальній сумі витрат був 1,64%, а у звітному –1,74%. Більше всього негативно на величину фінансового результату до оподаткування позначилося допущення зростання інших операційних витрат – на 185810 тис.грн, або 215,77%.

Структурно-динамічний аналіз інших операційних витрат КП «Теплопостачання міста Одеси» показав, що найбільшу питому вагу в обсязі інших операційних витрат підприємства займали у 2019 році – штрафи, пені, неустойки, а у 2020 – інші операційні витрати, відповідно 78,61% і 68,31%. При цьому у 2020 році інші операційні витрати – в основному складаються з відрахувань до резерву сумнівних боргів.

Суми витрат на виплату штрафів, пені, неустойки збільшилася у 2020 році порівняно з 2019 на 18473 тис.грн., що є резервом мобілізації фінансових ресурсів. Зниження частки штрафів відбулося за рахунок збільшення частки відрахувань до резерву сумнівних боргів, що свідчить про наявність проблем з отриманням дебіторської заборгованості. Ця проблема потребує окремого дослідження з метою впровадження дієвих заходів скорочення дебіторської заборгованості на тлі погіршення економічного становища країни в умовах пандемії. Що стосується динаміки та структури інших операційних доходів, то їхня сума збільшилася на 25378 тис.грн, в основному за рахунок збільшення інших операційних доходів – на 24647 тис.грн. та збільшення операційної оренди активів – на 814 тис.грн, проте зменшилася за рахунок зменшення суми отриманих штрафів, пені, неустойки – на 83 тис.грн. При цьому структура інших операційних доходів змінилася у бік збільшення частки операційної оренди активів – на 0,09 відсоткових пунктів.

Аналіз операційних витрат по елементах показав, що у 2020 році в порівнянні з 2019 сума операційних витрат зменшилася на 62546 тис. грн., в перше чергу, в результаті зменшення суми матеріальних витрат на 111780 тис.грн. В свою чергу на збільшення операційних витрат вплинуло збільшення витрат на

оплату праці та соціальні відрахування, відповідно на 47423 тис.грн. та 10055 тис.грн. При цьому структура операційних витрат змінилася у бік зменшення їхньої частки на 3,18 та 0,67 відсоткових пункти відповідно.

Витрати на одну гривню реалізованої продукції (наданих послуг) збільшилися у звітному році на 3,25 відсоткових пункти і склали 1,71 грн. на гривню реалізованої продукції. Це є наслідком того, що для КП «Теплопостачання міста Одеси» встановлено в 2020 році тариф на тепло, який не покриває всіх витрат, які фактично несе підприємство.

Аналіз показників рентабельності показав, що на підприємстві у 2018 рівень чистої рентабельності продаж склав 1,75 %, тобто кожна гривня доходу приносила підприємству майже 0,02 коп. чистого прибутку. В 2019 - 2020 роках спостерігається вже чиста збитковість, при цьому чистий фінансовий результат погіршився на 32,56 %. Також збитковість спостерігається у 2018 – 2020 роках і по витратах та ефективності основної операційної діяльності. Так, збитковість витрат збільшилася з 25,85 % у 2018 до 31,09 % у 2020 році, а якщо у 2018 році на 1 гривню операційних витрат припадало 0,27 коп. збитку від основної операційної діяльності, то в 2020 році – вже 0,33 коп. збитку.

Абсолютні перевитрати адміністративних витрат склали 4473 тис.грн., а з урахуванням еластичності до темпу зростання чистого доходу невиннованими можна рахувати відносні перевитрати у сумі 3489,2 тис.грн.

В результаті випереджаючого зростання витрат на оплату праці порівняно зі зростанням чистого доходу, оплатомісткість на КП «Теплопостачання міста Одеси» у 2020 році порівняно з 2019 роком зросла приблизно на 3 копійки на 1 грн. чистого доходу, що призвело до відносних перевитрат на оплату праці в сумі 39081 тис.грн., що є резервом оптимізації витрат.

Отже, резерви зменшення збитку КП «Теплопостачання міста Одеси» склали 128732 тис.грн., зокрема за рахунок недопущення виплат штрафів (пені, неустойки) на суму 86165 тис.грн., оптимізації витрат на оплату праці - 39081 тис.грн. та адміністративних витрат - 3486,2 тис.грн. А резерв підвищення рівня рентабельності реалізованої продукції (у нашому випадку, резерв зменшення збитковості основної операційної діяльності) КП «Теплопостачання міста Одеси» складає 1,72 % пункти.

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків. Проте подальший негативний розвиток подій у політичній ситуації, макроекономічних умовах може і далі негативно впливати на діяльність підприємства у такий спосіб, що наразі не може бути визначений. Задля запобігання доведення підприємства до критичного стану керівництво підприємства планує переглянути тарифи на продукцію та довести їх до рівня, що покриває фактичні витрати.

